

De demon van Al-Andalus

Deel 2 Beëlzebub

Jan Snippe

Schrijver: Jan Snippe
ISBN: 9789463187718
Uitgegeven via: mijnbestseller.nl
Print: Printforce, Alphen a/d Rijn
© Jan Snippe

Hoofdstuk 13

In het voorjaar kwam Kadar Driss. Berfelo had Berit verteld over zijn vriend en het werk dat hij deed. De verrassing was groot toen niet alleen Kadar Driss in de bakkerij stond, maar ook Waldemar. Berit herkende hen meteen en omhelsde beide mannen. 'Jouw gezicht was ook onder aarde, was heel mooi voelen, Berit nooit vergeet,' zei ze tegen Kadar Driss.

De Mahur lachte. 'Dat ben je niet vergeten? Jouw dankbaarheid maakt me nederig, Berit.'

Zijn vriendelijke gezichtsuitdrukking was genoeg voor haar om te begrijpen dat hij blij was. Ook Waldemar kreeg haar aandacht. 'Jou Elin draagt, altijd maar door en door kevaarlik heet vuur.'

Waldemar maakte een lichte buiging en zei: 'Wie had kunnen vermoeden dat wij met elkaar zouden kunnen praten.'

Berfelo nam hen mee naar de keuken waar hij voor een maaltijd zorgde. Berit wilde helpen, ze had al vaker gezien dat vrouwen meestal het werk in de keuken deden. Ze duwde Berfelo naar de tafel waar Waldemar en Kadar Driss zaten. 'Jou met Driss en Waldar, ik doe deze.'

'Goed nieuws voor ons Berfelo,' zei Kadar Driss. 'Er is bericht gekomen uit Tolosa, een brief van Markies Fredelo. De keizer heeft hem Tolosa beleend, ook de marken. De Franken zijn verwikkeld in een burgeroorlog, de kleinzoons van Carolus Magnus rukken tegen elkaar op en zelfs hun echtgenoten bestrijden elkaar met vergif en hekserij. Markies Fredelo heeft behoefte aan rust in de marken. Daarom heeft hij Waldemar benoemd tot graaf van de marken van de heren Reinaldo en Robert. Markies Fredelo heeft zijn handen vol aan de strijd en het verraad rondom Tolosa en Barcelona. Hij lijkt tevreden te zijn met een goede aanvoerder die rust brengt en op goede voet staat met de Mahur.'

'Je bent nu een graaf?' vroeg Berfelo.

'Twee marken zelfs,' antwoordde Waldemar.

'Wonderbaarlijk, de laatste keer dat we elkaar spraken overwoog je om het vak van smid te leren.'

'Daar wil ik me ook nog steeds op toelagen. Ik zal de burcht van heer Robert betrekken en daar de tijd vinden om te smeden. Ik moet ook leren hoe ik een mark moet besturen. Daarom ben ik

hier. Ik zal hier vaker komen. Kadar Driss heeft me ervan overtuigd dat ik hier veel kan leren.'

'En het monasterium?'

'De bisschop van Tolosa heeft zelf een prior aangewezen en gestuurd. Ik heb hem al meerdere malen gesproken. Zijn naam is, Adelbert. Hij komt uit het noorden en zal het klooster van prior Espadua in het voorjaar bezoeken. Hij wil in de zomer door Al-Andalus reizen nu hij weet dat zoiets kan. Hij heeft gehoord dat in Cordoba grote denkers leven en wil graag met hen in contact komen.'

'Vreemd, Liguris voorspelde dood en verderf,' zei Berfelo. 'Het tegendeel lijkt eerder waar. De vallei zal tot bloei komen, men maakt een doorgang. Op het knekelveld wordt graan verbouwd en zelfs de oude tempel van Janus is in al zijn luister hersteld. Heeft de nieuwe prior daar geen bezwaar tegen?'

'Nee, ooit was hij in Rome. Hij genoot van de schoonheid van de stad en zijn hart zou breken als al die mooie bouwwerken zouden worden vernietigd omdat ze zijn gebouwd door heidenen. Men moet ze als monumenten zien en waarderen. Ze behoren niet aan religie en zonde gekoppeld te worden.'

'Dan breken hier voorspoedige tijden aan en hoef ik me geen zorgen meer te maken over broeder Ottobach en Beëlzebub,' zei Berfelo.

Kadar Driss kon zijn grijns niet onderdrukken. 'Zo ken ik je niet, jij blijft nieuwsgierig. Ik heb niet alleen heer Waldemar over onze avonturen verteld. Ik heb de vizier ook ingelicht toen ik in Cordoba was. Hij heeft meteen de raad bijeengeroepen. Men is van mening dat we een groot gevaar hebben bezworen. Al-Andalus is groot en in het noorden en westen heerst oorlog. De vizier heeft er met de emir over gesproken en men heeft onmiddellijk berichten rondgestuurd. Binnenkort vertrekken wij naar Cordoba, Berfelo. Wij weten veel en we hebben oude geschriften die de geleerden in Cordoba beslist willen lezen. Broeder Ottobach, Beëlzebub en veel gevaarlijke mensen lopen nog vrij rond. Zowel de vizier als de emir willen zekerheid over het bestaan van deze sekte. Er wordt naar hen gezocht, maar onze inbreng is noodzakelijk.'

'De bakkerij, die...'

'Die zal ook zonder jouw aanwezigheid floreren,' onderbrak Kadar Driss. 'Jij hebt jouw knechten het vak goed geleerd. Beloof

ze een flink aandeel en ze zullen je trouw zijn. Wees gul, je kunt je het permitteren. Wie gul geeft zal veel ontvangen.'

'Cordoba, ik heb er veel over gehoord. Hoe lang is de reis?'

'Een lange reis, bijna vijfhonderd mijl,' zei Kadar Driss. 'We zullen al snel vertrekken en pas in het najaar terugkeren.'

Berfelo had tegenstrijdige gevoelens. De rust, zijn bakkerij, de aanwezigheid van Berit, het waren zijn mooiste dagen. Waldemar leek zijn blik te kunnen lezen.

'Ga op reis, vriend Berfelo. Als ik graaf zal blijven, zal ik hier vaak komen en kun jij regelmatig naar de burcht komen. Als ik betrokken raak bij de oorlog in het Frankenland, zal ik me terugtrekken en in deze stad een smidse openen. Jij moet de reis naar Cordoba maken, het gevaar is nog niet bezworen. Jij hebt alles ontdekt, vanaf het eerste moment heb je een belangrijke rol gespeeld. Een deel van het demonenvolk is naar het zuiden getrokken, de elite. We moeten weten wat broeder Ottobach teweeg heeft gebracht.'

'Berit, ze is kwetsbaar, ik weet niet of ik haar alleen kan laten. Ze moet ons nog belangrijke dingen vertellen op het moment dat haar geest dat toelaat. Terug naar het klooster lijkt me geen goed idee.'

'Berit gaat mee,' zei Kadar Driss. 'Ze heeft een Vikingnaam. Ze zei net dat Waldemar "Elin" heeft gedragen. Ook een Vikingnaam. Ik weet zeker dat als ik haar naar meer namen vraag, dat ze veel Vikingnamen zal noemen.'

'Maar ze komt uit een vallei die eeuwenlang van de buitenwereld is afgesloten,' zei Berfelo.

'De Kymbren kwamen uit het hoge noorden. Ze spreekt vermoedelijk nog een oertaal. Nu ze onze taal leert kan ze ons veel vertellen. De haven van Cartagena is een vrijplaats. Daar wordt regelmatig handelgedreven met Vikingen. Berit kan ons veel vertellen maar misschien dat een Noorman meer begrijpt van haar taal en verleden dan zijzelf. Op die manier komen we meer te weten.'

Twee dagen bleven ze samen. Berit wilde graag op een paard leren rijden en Waldemar bood zich aan om haar de eerste lessen te geven. Kadar Driss en Berfelo spraken in het klooster met prior Espadua. Tot het laatste moment hadden ze gehoopt dat het kapt van Beëlzebub hen meer zou vertellen over de plek waar ze het volk van demonen konden zoeken.

‘Jullie gaan naar Cordoba,’ troostte de prior hen. ‘Daar zijn genoeg geleerden die veel meer weten dan wij. Hoe is het met de jonge vrouw? Kan zij jullie al meer vertellen?’

‘Nee, in de vallei bestond het leven uit zwoegen en sloven,’ zei Berfelo. ‘Ze is nog niet in staat om een samenhangend verhaal te vertellen. Wat ik er tot nu toe van heb begrepen is dat vrouwen de zon niet mochten zien. Zuigelingen werden geleverd door de Moeder Aarde, hun godin. Als een vrouw een bepaalde leeftijd had bereikt, werd ze gebonden en omhoog getakeld naar het plateau. De druïden bepaalden vervolgens of ze werd geofferd of werd uitverkoren om te baren.’

‘En de dikke vrouwen die op de gaten zaten?’

‘Helpsters van de druïden,’ zei Berfelo. ‘De landarbeiders moesten deze vrouwen voeden met het beste wat er was. Ze moesten zo dik zijn opdat het gat volledig ontoegankelijk was. Op gezette tijden spreidde ze haar benen en wierpen de landarbeiders voedsel of een zuigeling in het gat. De vrouwen moesten dan woelen in de uitwerpselen van de helpster. Tweemaal per week kwamen gewapende demonen van het plateau. Zij gingen rond langs de putten. De helpster werd opzij gerold en het hol werd gereinigd door de vrouwen. Daarna mochten ze enige tijd rondlopen. De mannen mochten de schuren niet verlaten als de vrouwen uit de putten waren.’

‘Walgelijke taferelen,’ zuchtte prior Espadua. ‘Ik begrijp dat de vrouwen dus uiteindelijk in de grote put terechtkwamen die jullie hebben beschreven of in de grot die Berfelo de “broedplaats” noemde.’

‘Of ze werden geofferd,’ zei Berfelo. ‘De helpster die op het de doorgang naar het hol zat, heeft haar verteld dat de druïden vrouwen verbrandden op het plateau. De helpster probeerde haar, meer dan de anderen, bang te maken met de dood door het vuur. Ook probeerde de helpster haar het eten te onthouden dat men bracht. Ze zou dan te mager worden om te baren in de put. Branden op een takkenbos zou haar lot zijn. Daarom nam Berit wraak en wilde ze de helpster laten brandden. Als de vrouwen te oud worden om te baren worden ze gegeten. Enkele oudere vrouwen in de vallei kenden een verhaal van een boer. Die had verteld hoe het leven buiten de vallei was. Destijds namen die vrouwen in de vallei de leiding en nog steeds leiden zij daar de gemeenschap.’

‘De wereld van Beëlzebub is walgelijk,’ zei prior Espadua. ‘Het is goed dat deze horde is uitgeroeid. Het is noodzakelijk dat jullie proberen te achterhalen waar broeder Ottobach naartoe is gevlucht. Ik huiver bij de gedachte dat, ergens in Al-Andalus, een volk bestaat dat op deze wijze leeft. Laat men uitkijken en vragen naar gebieden waar grottenstelsels zijn. Een dergelijk volk kan haar monsterlijke rituelen niet zonder aandacht van anderen op grote schaal uitvoeren. Daar waar nederzettingen of dorpen zijn in de buurt van grotten, is de kans het grootst om ze te vinden.’

‘Een goede gedachte,’ vond Kadar Driss. ‘Ik zal daar meteen over schrijven in mijn verslagen aan de vizier.

Hij zal meer verkenners rond laten gaan.’

Na hun bezoek in het klooster reed het tweetal terug naar de stad. Heel even bleven ze staan en keken in noordelijke richting. Een groen veld, onderbroken door de grillige lijn van de rots. Vermoedelijk zaten de Frankische bewakers een weide hoger, achter het woud bij de kluizenarij. Berfelo keek verder. ‘Achter die bergen ligt de vallei. Ik ben benieuwd hoe het daar gaat. Volwassen mannen en vrouwen moeten opnieuw leren om met elkaar om te gaan. Wat hebben de Kanogte aangericht?’

‘Berit noemt ze “druïden”,’ zei Kadar Driss. ‘Wij weten wat dat zijn. Heidense priesters uit de dagen van de Kelten.’

‘Ik heb erover gehoord in een klooster,’ zei Berfelo. ‘Het schijnt dat ze veel macht hadden en dat de Romeinen probeerden om hen uit te roeien. Ze moesten vaak vluchten in de grotten.’

‘En daar hebben we dan misschien weer een aanknopingspunt, Berfelo. Druïden, grotten, Kelten, een oervolk, meerdere resten van andere volkeren door de eeuwen heen. Steeds meer losse woorden die vroeger of later op hun plaats in een geheel zullen vallen.’

Twee dagen later namen ze afscheid van Waldemar en reden richting Huesca. Kadar Driss regelde in het kamp van de Mahur een beter voertuig en twee paarden. Het voorjaar deed haar intrede en ze gingen zuidwaarts. Reizen in een open kar was het beste, groot genoeg voor drie personen en hun behoeften. Onderweg was er geen tijd voor handel en hoewel de kar hobbelde en bonkte over de gruisige wegen, was het de snelste manier om te reizen. ‘Paarden, zitten?’ vroeg Berit die al snel moe werd

van het gebonk en geknars. 'Te vermoeiend,' meende Kadar Driss. 'Je kunt nauwelijks paardrijden.'

Berfelo, die zich doorlopend verbaasde over alles wat hij zag, vroeg: 'Is het gebruikelijk dat een vrouw op een paard rijdt? Bij de Franken is dat alleen een voorrecht bij edele vrouwen, meestal tijdens de jacht.'

'Nee, de Mahur zijn een woestijnvolk,' antwoordde Kadar Driss. 'Rijke vrouwen rijden op een paard, maar ook vrouwen uit mindere standen. Hier in Al-Andalus is het geen bijzondere verschijning, het is praktisch.'

'Dan paard,' zei Berit.

De twee mannen keken elkaar even aan en Berfelo zei: 'Onderweg leert ze vanzelf beter rijden als we geduld hebben.'

'Je hebt gelijk, Berfelo. Bovendien zijn we sneller en minder afhankelijk van de wegen.'

In Zaragoza verkocht Kadar Driss de kar en de twee trekpaarden. Drie rijpaarden, tuig en een pakpaard waren snel gekocht op de markt.

Overal in de stad waren resten te zien van oude bouwwerken. Vooral Berit keek haar ogen uit. Ze begreep nog heel veel niet, maar haar volharding was groot. Ze bleef maar vragen en pas als ze het echt begreep bond ze in en richtte zich op de volgende bezienswaardigheid. Berfelo was geduldig, hij waardeerde haar nieuwsgierigheid. Kadar Driss had het soms zwaar. Hij was de man die veel wist over het land. Maar zijn tongval maakte het moeilijk voor Berit om hem te begrijpen. Ze accepteerde echter geen hulp van Berfelo, zij wilde Kadar Driss begrijpen. En zo leerde ze in de dagen die volgden steeds beter paardrijden en steeds meer over de taal waarin Berfelo en Kadar Driss spraken. Een vreemde mengeling van het Latijn en de taal van de Mahur. Ze hadden de tijd, het weer was prachtig en de twee mannen zagen hoe de jonge vrouw met de dag behendiger met haar paard werd. Er gebeurde nog iets anders. Ze keek steeds vaker naar andere vrouwen, die vaak gesluierd waren. Sommige vrouwen droegen een sluier voor hun gezicht, een Nikab. Kadar Driss legde haar uit wat daar de betekenis van was.

'Berit niet, Berit alles zien.'

'Maar deze vrouwen zien ook alles,' zei Kadar Driss. 'Ze willen alleen niet gezien worden.'

‘Berit onder aarde, o zo donker..., nu boven. Iedereen ziet mooi Berit toch?’

Ondanks het plezier dat de mannen beleefden met haar, realiseerden ze zich ook dat Berit een kwetsbare jonge vrouw was die weinig begreep van het dagelijks leven.

Balansiya was een stad met een grote haven. Ook hier waren veel Ruïnes. Kadar Driss, die iedere stad in Al-Andalus leek te kennen, vertelde erover. ‘Een oude Romeinse stad die vroeger Valentia heette en die later door de Byzantijnen werd veroverd. De Visigoten verdreven de Byzantijnen en daarna raakte de stad in verval. Iets meer dan een eeuw geleden werd Balansiya door de Mahur veroverd en sindsdien is het weer een belangrijke havenstad.’

Berit wilde naar de markt, Berfelo zou haar begeleiden zodat Kadar Driss zijn handen vrij had om met de plaatselijke bestuurders te praten over de bedreigingen die de stad al meerdere jaren kende. Steeds vaker kwamen benden uit het noorden om het gebied te plunderen. De benden bestonden uit afvallige muslumani en piraten maar de bestuurders wisten dat de Frankische edelen in Barcelona erachter zaten. Zij voorzagen de benden van wapens, geld en voedsel. ‘Willen ze dit land dan veroveren?’ vroeg Kadar Driss.

‘Zo groot is hun landhonger nog niet,’ zei een woordvoerder. ‘Ze willen niet dat de stad te groot en te sterk wordt. Barcelona is hun haven en moet de grootste havenstad blijven. Bovendien vermoed ik dat ze hun ogen steeds meer richten op de eilanden oostelijk van hier. Als ze Palma in handen krijgen zal het een zeeroversnest worden. Het is dan nog eenvoudiger voor hen om Balansiya te plunderen en te verzwakken.’

‘Ik zal de vizier hierover inlichten,’ beloofde Kadar Driss. ‘Balansiya moet een sterke haven blijven en noordelijk van hier moeten versterkingen komen. Zijn hier grotten in de buurt?’

‘Oostelijk van hier zijn op enkele plaatsen grotten. Geen diepe grotten, enkele worden bewoond door heremieten.’

Kadar Driss nam afscheid. Hij wist dat hij pas in Cordoba meer te horen zou krijgen van de vizier. Die had de verkenners uitgezonden en die werd op de hoogte gehouden. Hij kon het echter niet laten om, daar waar mogelijk, te informeren naar de bevindingen van de bestuurders.

Berfelo liep met Berit over de markt. Ze had een gewaad gekocht van dunne stof, een tunica die ze graag wilde passen als ze terug in de herberg waren. 'Berit sluisels dragen?'

'Nee, je bent geen Mahur vrouw. Je kunt het doen omdat je het mooi vindt of als je op bepaalde plaatsen komt, maar niemand zal je ertoe dwingen.

Daar waar het erg stoffig is, moet je wel een mondsluier dragen.'

'Wat denkt bakker Berlo over sluiersen?'

'Ik denk dat je geen sluier moet dragen. Ik vind het prettig om naar jouw gezicht te kijken.'

Ze glimlachte en kreeg een bloes op haar wangen.

Dat zou ik niet zien als je een mondsluier zou dragen, dacht Berfelo toen hij met zijn vinger over een van haar wangen wreef. 'Nog dieren te kijk,' zei Berit.

Berfelo had alle geduld en volgde haar waar ze ging. Ze keek bij de paarden en runderen. Tot voor kort kende ze alleen maar schapen en geiten. Vooral paarden vond ze boeiend door hun grootte en waardigheid. 'Kom, laten we teruggaan naar de herberg,' stelde hij na enige tijd voor. 'Kadar Driss is ongetwijfeld al terug en heeft nieuws.'

Ze knikte en nam met moeite afscheid van de paarden. 'Driss en Berlo goed vriend,' zei ze toen ze naar de herberg liepen. 'Driss groot krijger, Berlo groot bakker. Driss man van zon, Berlo man van mist, waarom vriend?'

'Zomaar, Berit. Ik waagde me in de stad om geiten te verkopen en hij sprak me aan. Hij merkte meteen dat ik een vreemdeling was. Onze gezamenlijke nieuwsgierigheid heeft tot onze vriendschap geleid.'

Berit fronste haar wenkbrauwen en vroeg: 'Weg nieuwsgierigheid, weg vriendschap?'

'Nee Berit. Iets dat groeit, gaat nooit zomaar weg. Bovendien zal onze nieuwsgierigheid nooit afnemen, we zullen het de rest van ons leven in ons dragen. Altijd zullen we ons afvragen waarom iets is zoals het is en wat daarachter zit. Altijd willen we geheimen ontsluiten.'

'En daarom Berit niet sluiersel mooi van bakker Berlo?'

Berfelo lachte en zei: 'Je begrijpt het goed, Berit. Als je gesluierd zou zijn zou ik je het liefst willen ontsluiten om je gezicht te zien.'

Berit keek om zich heen en fronste haar dunne wenkbrauwen opnieuw.

'Nee, Berit,' lachte Berfelo. 'Niet bij alle vrouwen die ik tegenkom. Alleen bij de vrouwen die ik spreek en die mijn interesse opwekken.'

'Berit interesse van bakker Berlo?'

'Ik vind het mooi om naar jou te kijken. Ik kan me nog herinneren hoe ik je voor het eerst zag en nu kunnen we al met elkaar praten. Toen was je uitgemergeld en ziek. Nu ben je een mooie deerne die lacht en zich afvraagt wat er allemaal gebeurt. Ik ben blij dat we jou destijds hebben gered, onze wereld kan Berit goed gebruiken.'

Ze keek Berfelo aan en dacht even na. 'Berit ook nieuwsgig.'

'Dat denk ik ook. Kom, we gaan verder.'

'In deze streek zijn enkele grotten die worden bewoond,' vertelde Kadar Driss toen ze bij elkaar zaten. 'Het is niet te verwachten dat een dergelijk volk zich in deze streek vestigt. Hier gebeurt veel, ze zouden onmiddellijk opvallen.'

'Trekken we morgen verder?' vroeg Berfelo.

'Ja, een deel langs de kust en een deel landinwaarts. Ik heb nog enkele zaken te bespreken in Alicante. Daar zullen we over drie dagen zijn.'

Daarna reizen we langs de kust naar Cartagena.'

Onderweg verbaasden Berit en Berfelo zich doorlopend over de fraaie bouwwerken en steden die overal leken te groeien. 'Ooit heb ik gedacht dat dit een land van moordende muslumi waren die Joden en christenen martelden,' zei Berfelo. 'Ik heb nog nooit in mijn leven zoveel nijverheid en schoonheid gezien.'

'Dit is oud land,' zei Kadar Driss. 'Iberiërs, Kelten, Carthagers, Grieken, Romeinen, Vandalen, Visigoten, Byzantijnen, allemaal machtige volkeren die hier eeuwen hebben geleefd en hun symbolen en kunstwerken hebben achtergelaten. Nu is het de beurt aan de Mahur om te laten zien dat wij dit land waardig zijn.'

'Nergens is strijd zoals in het noorden?' vroeg Berfelo.

'Hier niet meer. Meer dan een eeuw geleden vroeg een Visigotische edele aan Tariq ibn Zijad om steun in een vete met andere Visigotische edelen waaronder koning Roderik. Met zeventuizend man stak hij over en landde met zijn feloeken bij een plaats die men naar hem heeft vernoemd, Djebel Tarik, de zuilen van

Hercules. Dat was in het jaar 711. Drie jaar later had hij dit land veroverd, Al-Wandaluz noemde hij het. Het betekent, "land van de Vandalen". Visigoten en Vandalen hadden het land eeuwenlang geplunderd en uitgeput met hun oorlogen. Vooral de Vandalen staken regelmatig over en plunderden de steden en het land van de Mahur. De hulp aan de Visigoten was er in eerste instantie om de dreiging van de Vandalen in te dammen. De invasie van de Mahur werd door de meeste bewoners van dit land als een bevrijding ervaren. Daarom konden ze met een klein leger een groot gebied veroveren in korte tijd. En daarom zien jullie al deze nijverheid en kunst.'

'Goed land. Vruchtsels, zon en o zo vrolijk mens,' zei Berit.

'Het is beter dan in het noorden of het westen,' gaf Kadar Driss toe. 'In het midden liggen de meeste woeste gebieden en gebergten, daar moeten we waarschijnlijk zoeken. Hier aan de oostkust is veel bedrijvigheid, geen afgelegen gebieden of valleien waar groepen in stilte kunnen bestaan.'

In Alicante sprak Kadar Driss met de bestuurders over wat zich de laatste maanden aan de kust had afgespeeld. Hij kreeg verzegelde berichten voor de vizier mee. Ze verlieten de stad na een dag, Kadar Driss had gehoord dat er Noormannen waren. 'Bewoners van Alicante hebben meerdere drakenschepen voor de kust gezien. Ze varen allemaal zuidwaarts en verzamelen zich in Cartagena. Ken je de Noormannen, Berfelo? Ze schijnen uit jouw land te komen.'

'Als jongeling heb ik ze gezien, een enkele keer legde er een schip aan in porta Davenporta. De stad waar ik woonde ligt aan een rivier die de Isala heet. Een zijrivier van de Rijn. De Noormannen varen via de Rijn naar verschillende steden. Ze komen tot in Dispargum, Colonia en Confluentes. 'Westelijk van mijn geboorteplaats is een grote stad, Dorestad, daar komen ze regelmatig om te handelen. Ze zijn niet te vertrouwen, een plaag voor het land waar ik woonde. Vaak willen ze handeldrijven, maar opeens vallen ze havens en steden aan om te plunderen. Ze willen meestal vrouwen kopen. Als je vrouwen voor ze hebt, blijven ze meestal wel redelijk.'

'We zullen zien,' zei Kadar Driss. 'Ik ken hun schepen maar ik sprak nog nooit met een Noorman.'

‘Als we rookwolken zien, zullen we weten waarom ze zich hebben verzameld in Cartagena,’ zei Berfelo.

Kadar Driss lachte. ‘Maak je geen zorgen, vriend. Net buiten Cartagena ligt een groot kamp met duizenden krijgers. Ik denk dat de Vikingen zich niet zomaar in de strijd werpen. Cartagena staat bekend als een vrijplaats. Soms liggen de schepen van Franken, Saracenen, Byzantijnen en Noormannen broederlijk naast elkaar. Wie het in zijn hoofd haalt om te vechten krijgt de feloeken van de emir op zich af.’

‘En denk je dat de Vikingen zich daar iets van aantrekken?’ zei Berfelo. ‘Soms varen ze honderden mijlen de rivieren op en plunderen alles wat hen voor de handen komt. Grote legers omsingelen hen dan soms. Dan vechten ze zich dood, zingend, tot de laatste man. Hun goden wachten op hen in een grote hal voor de gevallenen. Daar wacht hen een goed leven, als ze maar vechtend sterven. Lastig voor de mensen die met ze te maken krijgen gedurende dit aardse leven.’

‘Valhöll is hal voor krijgers die vallen,’ zei Berit, ‘Berit kent Valhöll, is Walhallahemel hij die zij geprezen. Is van Asgardpraat en Midgardpraat bij Beritvolk.’

Kadar Driss en Berfelo keken elkaar verbaasd aan. ‘Ken je verhalen, Berit?’

‘Niks verhaal, woorden wel. Berit hoofd leeg.’

‘Noormannen zijn ook vrouwenrovers,’ zei Berfelo en keek daarbij bezorgd naar haar. ‘Roven vrouwen?’ vroeg Berit. ‘Berit vrouw.’

‘Maak je maar geen zorgen,’ suste Kadar Driss. ‘Laten we de stad in rijden en zien wat er op de kade gebeurd. We zijn te paard en kunnen altijd nog vluchten.’

Cartagena was een stad zoals Berfelo nog nooit had gezien. Hoewel de stad al lang geleden door de Mahur was veroverd, was het bestuur in handen van de oorspronkelijke bewoners. Een vrijhaven, een bonte verzameling van schepen die in een enorme baai voor de stad verzameld lagen. Buiten de stad was een groot legerkamp. Ook op de landtongen, die de baai omsloten, hadden de Mahur hun schepen, vestingen en kampen. Al van ver herkende Berfelo de drakars van de Vikingen, hij telde er minstens een dozijn. Kadar Driss wees naar andere schepen. Feloeken uit Tunis met hun driehoekige zeilen en dromons uit Constanti-

nopel. 'Hier leggen zelfs schepen aan uit landen die met elkaar in oorlog zijn. De Vikingen verzamelen zich hier om gezamenlijk verder te varen langs de rots van Djebel Tarik. Dan varen ze noordwaarts, naar het koude land waar Berfelo vandaan komt.' Ze reden de stad binnen en zochten een herberg. 'Is het veilig om naar de haven te gaan?' vroeg Kadar Driss aan de herbergier. 'Toen we net op de heuvel stonden zagen we veel drakenboten.'

'Maak je geen zorgen om die rabauwen,' zei de waard. 'Verder noordelijk en oostelijk misdragen ze zich regelmatig als de handel hen niet aanstaat. Hier komen ze met volle schepen. We vragen niet of hun lading als handel of buit betiteld moet worden, zelf zien ze daar weinig verschil in. Hier weten ze zich te gedragen. Een enkele keer vinden er schermutselingen plaats als ze te veel drinken. Meestal betreft dat onderlinge vetes en misverstanden. Bemoei je niet met hen en ga ze niet aanstaren.'

De volgende ochtend liepen ze naar de kade. Het was er bedrijvig, veel handel maar nergens waren Noormannen met hun bont of ivoor te zien. Kadar Driss informeerde in een herberg. 'Rond de middag komen ze van hun schepen om wijn en bier te drinken. Ze drijven geen handel, ik denk dat hun boten vol zitten en dat ze tevreden zijn.'

'Is het mogelijk dat we een van hen kunnen spreken?' vroeg Berfelo.

'Wie wil nu in godsnaam met een drakenbootkrijger praten?

Ze komen hier, ze drinken en ze betalen voor hun wijn met goud of zilver. Niemand bemoeit zich met hen, het is niet gebruikelijk dat ze met anderen praten. Je kunt ze niet verstaan, sommige van hen spreken de taal van de Byzantijnen maar onderling spreken ze een volkomen onbegrijpelijke taal en goede manieren kennen ze niet.'

Het drietal wachtte de middag af, op de kade viel genoeg te zien. Berit keek haar ogen uit toen ze de vissen zag die men op zee had gevangen. Ze wist wat vis was en ze waardeerde de smaak. Dit waren echter vissen die groter waren dan haar eigen lichaam.

In de verte zag Berfelo de gestalten verschijnen die hij nog kende van jaren geleden. Grote mannen met lange vlechten en baarden. Al van verre hoorde hij de klanken van hun luide stemmen. Hun taal leek op de taal die hij als kind sprak. Een kleine groep

Noormannen passeerde hen. Kadar Driss sprak hen aan. Hij groette vriendelijk en met enkele woorden en gebaren probeerde hij duidelijk te maken dat hij hen iets wilde vragen. Even mompelden ze onderling en wilden weer verder zonder acht te slaan op Kadar Driss. Berfelo had echter enkele van hun woorden verstaan. Hij overwon zijn schroom en sprak hen aan in zijn moedertaal. Meteen wendde zich een Noorman tot hem en Berfelo zag iets dat op een grijns leek.

‘Frank of Fries? Je ziet er wel zo uit, al heeft de zon je al aardig bijgekleurd. Wat doet je hier?’

‘Mijn naam is Berfelo, ik kom uit Daventra, een kleine nederzetting, oostelijk van Dorestad. Ooit was ik een monnik in de bergen, noordelijk van hier. Nu ben ik een bakker en samen met mijn vrienden, Kadar Driss en Berit, zoek ik een Noorman die ons kan helpen.’

‘Waar zou ik jou mee kunnen helpen?’

‘Onze metgezellin heet Berit. Ze heeft lang in een verborgen vallei gewoond. Ze hebben namen die jullie ook gebruiken. Maar haar taal begrijpen we niet. We weten dat haar voorouders ooit uit het noorden kwamen, eeuwen geleden.’

De Noorman keek Berit aan. ‘Berit is een oude naam uit mijn land maar ze lijkt niet op een van ons.’

De Noorman torende hoog boven Berit uit en bekeek haar uitgebreid. ‘Wil je haar verkopen? Veel is ze niet waard, te klein en te mager.’

‘Ze is onze metgezellin, een vrije vrouw. Ik vraag me af of jullie haar kunnen verstaan als ze haar eigen taal spreekt.’

‘Laat haar dan spreken.’

Berfelo vroeg aan Berit om iets in haar eigen taal te zeggen.

‘Welk?’ vroeg ze.

‘Maakt niet uit, zolang je hem maar niet beledigd.’

Berit sprak een zin en de Noorman leek te schrikken. De andere Vikingen wendden hun hoofden meteen naar Berit. ‘Wat heb je gezegd?’ siste Berfelo. ‘Ze kijken alsof je ze hebt beledigd, heb je iets over hun baarden gezegd?’

‘Nikswoord van stinkende dikvet vrouw “Moeder aarde is alom en dient gevoed te worden”.’

‘De vrouw heeft in de taal van het duister gesproken,’ zei de Noorman, ‘de taal van de priesters. Geen taal die ze behoort te kennen.’

‘Ze is mijn metgezellin en ze komt uit een vallei waar veel meer mensen zo spreken. Daar was ze een gevangene, wij hebben haar bevrijd. We wenden ons tot jullie om antwoorden te vinden op onze vragen.’

De Noormannen begonnen onderling te praten. Ze waren het niet eens over iets maar Berfelo begreep niet genoeg om hun gesprek te kunnen volgen. Hij keek naar Berit en vroeg: ‘Kun jij hun taal verstaan?’

‘Niks klopt nooit mooi woord,’ antwoordde Berit.

Het werd ingewikkeld, Kadar Driss vroeg om uitleg van Berfelo waarop de Noorman weer wilde weten wat Berfelo tegen Kadar Driss zei.

Ze waren onder de indruk van wat ze hadden gehoord en de Noorman die Frankisch sprak kwam met een verklaring. ‘We willen jullie wel uitleg geven maar de vrouw mag niet op ons schip komen, vermoedelijk is ze Jötun.’

‘Een... wat?’ vroeg Berfelo.

‘Jötun, een trol. Heeft ze een staart?’

‘Nee, ze heeft geen staart.’

‘Weet je dat zeker? Jötunvrouwen zijn erg slim.’

‘Toen ik haar redde had men haar verstopt onder de grond. Ze droeg geen kleding en ik kon zien dat ze geen staart had.’

‘Onder de grond zat ze? Dan is ze beslist een Jötun, we zullen haar moeten doden, ze heeft jou al lang geleden betoverd.’

De Noorman deed een stap naar achteren en maakte aanstalten om zijn enorme zwaard te trekken. Berfelo twijfelde geen moment en ging tussen de Noorman en Berit staan.

‘Waag het niet haar te krenken, Noorman. Ik heb je iets gevraagd en ik wil niet dat je mijn metgezellin bedreigt.’

‘Dat doe ik om ons allemaal te beschermen, ze is gevaarlijk.’

‘Ik wilde je hulp, geen slachtpartij,’ hield Berfelo vol.

Kadar Driss had toegekeken met zijn hand op het gevest van zijn zwaard. Berfelo liep weg en trok Berit met zich mee.

‘Wacht,’ riep de Noorman. ‘Je kunt niet zomaar vertrekken. We willen geen houw op deze plaats, we kopen haar!’

Berfelo draaide zich om en riep: ‘Om haar vervolgens te doden? Nooit!’

Een andere Noorman sprak zeer gebrekkig Frankisch.

‘Wacht hier. Halen wijsman.’

Hij haastte zich terug, de anderen bleven staan. Eén van hen maakte duidelijk dat hij meer woorden van Berit wilde horen.

‘Berit, spreek nog meer in jouw taal. Maar spreek geen rare woorden meer, geen taal van priesters en moeder aarde.’

‘Ik zeg wat? Berittaal kent niet woorden voor wat Berit ziet dit alles o zo mooi.’

‘Zeg iets over de vallei, over de andere vrouwen en kinderen.’

Berit vertelde haar verhaal, volledig onverstaanbare woorden en klanken voor Kadar Driss. Berfelo kende wel enkele woorden. In de winter had hij haar zoveel mogelijk over de taal van de kerk en de taal van de Mahur geleerd. Over haar taal wilde hij niets weten.

De Noormannen waren een en al aandacht toen Berit sprak. Kadar Driss keek zorgelijk naar de drakars die verderop lagen. Op een van die schepen was de Noorman aan boord gesprongen. Zou er straks een grote horde op hen af stormen?

Twee Noormannen liepen om Berit heen terwijl ze sprak. Ze keken opzichtig naar haar achterwerk.

Hoe kunnen die dwazen nu denken dat ze een staart heeft? dacht Berfelo. *Dit zijn volwassen kerels, mannen die stormen trotseren en nooit vluchten tijdens de strijd. Toch zie ik schrik en onzekerheid in hun ogen.*

‘We kunnen slechts enkele woorden verstaan van wat ze zegt,’ zei de Noorman die goed Frankisch sprak. ‘Het zijn de woorden die alleen bekend zijn bij onze priesters. Ze zijn uit de vervlogen tijden, net zoals de runen die lang geleden werden verstoppt in de grotten onder de wouden van Midgard.’

Er kwam geen wilde horde. In plaats daarvan kwam de Viking terug met een oude man. ‘Dit is Thorolf.’

Thorolf bekeek Berit opzichtig en waagde het om met zijn hand over haar rug en billen te wrijven. Hij mompelde enkele woorden en keek haar toen diep in de ogen. Berit was niet onder de indruk en wendde haar blik geen moment af. De oude man wendde zich naar de groep Noormannen en sprak enkele zinnen. ‘Thorolf wil met haar praten. Hij denkt niet dat ze een Jötun is. Misschien wel een moerasvrouw. Hij is er wel van overtuigd dat ze uit Svartalfheim komt, het land van de zwarte elfen. Misschien is ze een elf. Heeft iemand van jullie haar weleens opgetild?’

Berfelo keek Kadar Driss aan. Die haalde zijn schouders op, hij begreep niet waar het over ging. 'Waldemar heeft Elin opgetild toen we vluchtten,' zei Berfelo, 'Elin was uitgehongerd.'

'Wie is Waldemar? Wie is Elin?' vroeg Thorolf.

'Wat zegt die oude man?' vroeg Kadar Driss.

'Praten tot mij,' riep Berit.

Weer werd het Berfelo teveel. Een van de Noormannen leek dat aan te voelen, hij greep Berit om haar middel en tilde haar op.

'Zie je wel?' riep hij. 'Vermoedelijk kan ze zo wegvliegen. Thorolf kijk nog een keer op haar rug.'

Hij zette de verbaasde Berit neer en deed enkele passen naar achteren. Berfelo trad naar voren en tilde Berit op. 'Ze is licht. Maar ze is niet lichter dan een andere vrouw van haar formaat, ze is nu eenmaal mager.'

Berfelo zette haar weer neer en nu tilde de oude Thorolf haar op. 'Ze is niet te licht,' zei de Noorman die de woorden van Thorolf verklaarde. 'Ze moet haar gewaad uittrekken.' Thorolf wil haar lichaam zien, tekens.'

'Ze is een vrouw, het is niet gepast dat een vrouw haar jurk laat zakken op deze plaats.'

'Naar de herberg, daar zullen we een plaats vinden.'

Drie Noormannen beenden van de kade af en baanden een weg door de drukte. Onderweg vertelde Berfelo aan Kadar Driss en Berit wat er allemaal was gezegd door de Noormannen. 'Waarom wijsmangrijsman wil zien Berit blootvel?'

'Ik denk dat hij naar sporen of tekens op jouw lichaam wil zoeken. Eerst dachten ze dat je een staart had.'

'Berit niks staart, alleen waaksters staart. Met dradens op de rug vast. Veel bloed en veel pijn voor waaksters maar dan dans met staart.'

Berfelo vertelde de Noorman meteen wat Berit had gezegd, die vertaalde het aan Thorolf. De oude man knikte begrijpend en Berfelo kreeg het gevoel dat hij eindelijk zaken te horen zou krijgen die verklaringen konden geven voor de vraagstukken waar hij en Kadar Driss mee te maken hadden.

De herbergier schrok toen het gezelschap in zijn gelagkamerkamer kwam. De aanwezigheid van Noormannen leidde veelal tot het vertrek van andere gasten. Hoewel een Noorman meer dronk dan drie gewone gasten en ze doorgaans betaalden voor de wijn, was de kans op schade groot, die werd meestal niet vergoed. In

dit geval beenden de mannen echter meteen door de ruimte en verdwenen via de achterdeur naar de stal. De gasten bleven en de herbergier was vooralsnog gerust. Berit had in de afgelopen maanden geleerd dat naaktheid niet iets van het alledaagse leven was. Men kleepte zich niet alleen tegen de kou of zon. Naaktheid diende verhuld te worden, naakte vrouwen wekten verkeerde gedachten op bij mannen. Zo was het haar al in de eerste dagen in het klooster verteld. Nu vroeg Berfelo haar om zich te ontkleden. Ze begreep de reden en liet haar tunica dan ook zonder schroom zakken. Niet alleen Thorolf maar ook de andere Noormannen bekeken haar uitvoerig. Thorolf streek met zijn handen over haar rug en billen. 'Geen sporen van een staart of vleugels,' was zijn slotsom. 'Ze is geen elf en ook geen Jötun. Maar ze komt uit Svartalfheim. Haar beschrijvingen zijn duidelijk genoeg, ze heeft in de nabijheid van Jötun en zwarte elfen geleefd. Ik zie het aan haar kleur, veel aarde.'

'Ze komt uit een vallei, nauwelijks toegankelijk,' zei Berfelo. 'Er waren meer vrouwen zoals zij. De mannen werkten op het land en mochten niet samen zijn met de vrouwen.'

Berfelo vertelde over de godin die de zuigelingen wierp en het eten dat de valleibewoners naar het plateau brachten. De uitwisseling die daarop plaatsvond tussen voedsel en zuigelingen via een plateau waar priesters waren die druïden werden genoemd en soms ook vrouwen offerden.'

De Noorman hoefde steeds minder te vertalen voor zijn gezellen. Ze begrepen genoeg uit de woorden van Berfelo en luisterden aandachtig.

'Ze is niet gevaarlijk,' zei Thorolf nadat Berfelo zijn verhaal had beëindigd. 'Jullie hebben Svartalfheim of Jötunheim gevonden, dat is duidelijk. Blijkbaar zijn ooit gewone stervelingen uit Midgard geroofd om te sloven voor de Jötun en de zwarte elfen. Ik heb altijd gedacht dat het land van de Asen en Vanir verder in het noorden zou liggen.'

Berfelo keek Thorolf vragend aan. 'Asgard is het land van de Asen en de Vanen, onze goden. In Asgard huist Odin, in Midgard wonen de mensen. Daartussen zijn meerdere schimmige rijken waaronder Jötunheim en Svartalfheim. Thor, de zoon van Odin, heeft de Jötun lang geleden verslagen.

Met zijn magische strijdhamer "Mjölnir" bestrijdt hij de reuzen.' 'Reuzen?' vroeg Berfelo.

‘Ymir was een vorstreus, ontstaan uit de kou,’ antwoordde Thorolf. ‘De Jötun zijn ook reuzen, hoewel ze in staat zijn om zich te vermommen. De zwarte elfen dienen de Jötun, de elfen dienen Odin en Thor.’

‘Ik moet je meer vertellen, Thorolf. Ik heb ook documenten die je moet zien. Laten we naar de gelagkamer gaan en er verder over spreken. Maar ik wil dat Berit veilig is.’

‘De vrouw is een slavin geweest, net als de lotgenoten die ze beschrijft,’ zei Thorolf. ‘Ze is niet gevaarlijk, integendeel, ze kan ons veel vertellen over de schimmenwereld. Anderen moeten haar verhaal ook horen.’

Drie Noormannen verlieten de herberg om de anderen te halen, Thorolf had namen genoemd van mannen die op de drakars zaten en meteen moesten komen. Berfelo vertelde Kadar Driss en Berit wat hij allemaal had gezegd en gehoord. ‘Berit bij Berlo en Driss?’

‘Natuurlijk, je hoeft niet bang te zijn,’ zei Berfelo. ‘Deze mannen schrokken van je omdat ze denken dat je uit een slechte wereld komt. Nu weten ze dat je net als hen bent maar wel in die slechte wereld hebt geleefd. Zij kennen veel verhalen over die slechte wereld, van jou willen ze weten hoe het daar was. Je hoeft alleen maar te vertellen over de vallei en de druïden, je hoeft nergens bang voor te zijn.’

Al snel zaten een dozijn Noormannen om een grote tafel in de gelagkamer. De helft bestond uit oude mannen, geen krijgers. De anderen waren belangrijke mannen, jarls. Kadar Driss stelde de herbergier gerust. ‘Er komt geen drinkgelag, we wisselen verhalen uit, belangrijke verhalen. Dit is een bijeenkomst.’

Berfelo vertelde zijn verhaal. De Noorman die goed Frankisch sprak heette Agir, hij vertaalde de woorden van Berfelo waar dat nodig was. Berfelo vertelde alles wat hij en Kadar Driss hadden beleefd en legde de vellen met de oude teksten op de tafel. Terwijl Berfelo sprak, gingen de vellen rond. Sommige oude mannen leken te lezen, anderen keken even en spuugden op de vloer waarna ze de vellen doorschoven.

De Noormannen hielden van verhalen. Berfelo verloor zijn ingeboren angst, ze luisterden naar hem en stelden hem doorlopend vragen. Tot laat in de middag zaten ze in een kring in de herberg. Meerdere keren moest Berit spreken. Via Agir gaven de oude mannen aan wat ze moest zeggen in haar eigen taal. Berit

sprak haar woorden en de oude mannen keken elkaar dan regelmatig fronsend aan. Agir stond als eerste op en zei tegen Berfelo: 'Je hebt ons veel verteld. De vrouw die Berit heet spreekt delen van de oude taal, veel van haar woorden kennen we als woorden uit de oude wereld. Veel woorden kent ze niet, ongetwijfeld omdat men al zo lang een verborgen leven leidt. Wij gaan terug naar onze schepen en zullen daar verder praten met andere wijze mannen, de Thing is nog niet voorbij. Wij zijn zeevaarders en drijven handel. Er is geen praest in ons midden en we zullen op een andere wijze proberen te bevatten wat er gaande is. We begrijpen jullie angst, die is ook gegrond.'

'Praest?' vroeg Berfelo.

'Wat jullie een presbyter noemen, een priester. Jullie verhaal geeft te denken, wij moeten ons beraden.'

'En wij?' vroeg Berfelo. 'Wij zoeken antwoorden, wij zoeken de demonen die eeuwen geleden zijn vertrokken uit het gebergte waar we de vallei en de grotten vonden.'

'Daarom moeten wij eerst onderling praten, duiden en begrijpen. Kom morgen aan het eind van de ochtend naar onze aanlegplaats. Dan zullen wij verder praten. Wij hebben misschien nog vragen, maar wij hebben dan ook antwoorden voor jullie.'

'Dan zullen we elkaar morgen weer zien en spreken.'

'Neem de vrouw mee, ze is belangrijk voor de anderen.'

'Alleen als jullie haar geen haar krenken.'

'Wees gerust,' zei Agir en legde zijn hand op de schouder van Berfelo. 'De vrouw betekent veel voor ons, ze stamt uit hetzelfde oervolk als wij. Wij zullen haar nergens toe dwingen.'

De Noormannen stonden op en verlieten de herberg in een sombere stemming. Kadar Driss en Berit hadden het meeste begrepen van wat Berfelo en de Noormannen hadden besproken. 'Morgen zullen we meer te weten komen,' zei Kadar Driss tevreden. 'Ik zal papyrus, veren en inkt meenemen om alles te beschrijven. We mogen niets vergeten van wat wordt gezegd.'

Berfelo leek somber en Kadar Driss vroeg wat hem bedrukte. 'Ze willen dat we morgen bij hun drakars komen, ze willen dat Berit meekomt. Zijn ze te vertrouwen? Ze zijn diep onder de indruk, iets dat mijn verbazing wekt. Ik heb ze dingen verteld die hun wijsheden raken. Berit kan nu opeens een levend bewijs zijn voor iets dat ze thuis willen vertellen. Het ligt voor de hand dat ze Berit mee willen nemen.'

‘Ik zal voorzorgsmaatregelen nemen,’ beloofde Kadar Driss. ‘Ze lijken me niet onredelijk maar ik weet wat het kan betekenen als mensen twijfelen over hun wortels en religie. Wij noemen ze heidenen, wij accepteren alleen de religies die met het boek verweven zijn, de christenen en de joden. Maar deze mannen hebben ook hun heiligdommen en oude verhalen, nog veel ouder dan onze religie. Hoe zou ik me voelen als zij opeens met een persoon komen die een nazaat is van iemand die in de Qor-aan staat opgetekend?’

Berit leek niet te lijden onder alle aandacht. Integendeel, ze praatte de hele avond over de Noormannen. Ze wilde weten waar ze vandaan kwamen en wat hun tradities waren. Kadar Driss kon weinig vertellen. Het waren heidenen die de leer uit een van de boeken niet wensten te aanvaarden, ze hadden hun eigen goden en rituelen. Die strookten niet met wat de religieuze leiders in Rome en Mekka riepen. ‘Jammer,’ vond Kadar Driss. ‘Het zijn goede zeevaarders en handelaren. Ze hebben bont, vlas, barnsteen en ivoor. De muslumani doen zichzelf tekort door hen te weren. Ze drijven wel handel met de christenen.’

‘Ze plunderen en roven ook bij de christenen,’ zei Berfelo. ‘Ik vraag me af of de Noormannen ons wel profijt brengen. Ik weet ook niet veel over hen. Waar ik als kind ben opgegroeid hoorde ik dat ze enkele belangrijke steden in het noorden bewonen. Westelijk van waar ik woonde ligt Dorestad, een stad die stilaan wordt verlaten. Sommigen beweren dat het een Noormannenstad is geweest waar ze elkaar ook bestreden en plunderden. Anderen beweren dat de rivier haar loop verandert waardoor de kade steeds breder gemaakt moet worden. Ze schijnen veel te handelen met de Friezen, een volk ten noorden van het land van de Franken. Nog weer noordelijker ligt een stad die “Hedeby” wordt genoemd. Predikers keren allemaal terug zonder enig resultaat. Er zijn kerken en er schijnt zelfs een bisschop te zijn. Onder de slaven en gevangenen van de Noormannen zijn veel christenen. Die mogen hun geloof behouden en daarom duldt men daar geestelijken. Het is een vreemd en eigenzinnig volk dat landen bewoond waar het altijd koud en donker is. Ze varen overal, doen wat hen behaagd maar veroveren maar zelden andere gebieden.’

‘Ik zal morgen zoveel mogelijk op schrift vastleggen,’ zei Kadar Driss. ‘Het kan ons helpen als we in Cordoba zijn en met de geleerden praten.’

Meer dan tweehonderd Mahur krijgers begeleidden het drietal toen ze naar de schepen van de Noormannen liepen. Die leken zich niet om de aanwezigheid van de zwaarbewapende Mahur te bekommeren. Op de kade was een cirkel gebouwd van balen en kuipen waarop een grote groep Noormannen plaats nam. ‘Kadar Driss zal schrijven, het is belangrijk voor ons wat wordt gezegd,’ zei Berfelo tegen Agir.

‘Het is goed dat men woorden en daden in tekens vastlegt,’ zei Agir. ‘Laat de Mahur onze woorden optekenen zodat we deel uitmaken van jullie geschiedenis.’

‘De krijgers zijn hier om Berit te beschermen,’ zei Berfelo.

‘We hebben tot diep in de nacht met elkaar gesproken en ik kan niet ontkennen dat enkele van onze metgezellen menen dat ze met ons mee moet,’ begon Agir. ‘Toch hebben we anders gekozen. In de eerste plaats is dit een vrijhaven waar een gegeven woord bindend is. Dat staat boven alles en dat moet zo blijven, het brengt ons allemaal profijt. In de tweede plaats is de vrouw nodig bij jullie zoektocht. We hebben overwogen om mannen uit te kiezen om jullie te begeleiden maar we kwamen tot de slotsom dat jullie niet naar Asgard zoeken. Ons verhaal zal dat duidelijk maken.’

Berit moest, in de kring, vragen beantwoorden die enkele mannen stelden. Weer moest ze spreken in haar taal en men wilde dat ze bepaalde woorden vertaalde. Dat lukte niet altijd. ‘Omdat men die woorden in die tijd nog niet kende, en omdat ze in een verborgen land heeft gewoond. Hoe kan ze dan iets weten over schepen of de zee? Vraag haar naar de dingen die ze kent,’ zei Thorolf. ‘Vraag haar naar dingen over de grond en de gewassen.’ De anderen knikten instemmend, Thorolf had gelijk. Berit mocht na lang spreken en vertalen uit de kring stappen en plaatsnemen naast Kadar Driss. Die zat ijverig te schrijven, een bezigheid die door veel Noormannen regelmatig met bewondering werd gevolgd. Agir ging in het midden van de kring staan en sprak in het Frankisch. ‘Ik zal traag spreken zodat Berfelo kan vertalen en Kadar Driss onze woorden op de juiste wijze kan optekenen. Wij hebben gehoord dat er een Keltisch volk was, de

Boii. Een volk dat in "Lugh" haar belangrijkste god kende. Wij weten dat Lugh de beschikking had over een speer die haar eigen weg kende op de slagvelden. In een grote strijd werd het volk verslagen maar de laatste overlevenden verscholen zich in grotten. Daar hebben ze de Svartalfen ontmoet, die hebben altijd al in grotten geleefd vanaf het begin van de tijd. Eeuwen later herhaalde de geschiedenis zich zoals de geschiedenis altijd een cyclus van herhalingen is. In ons land woonden machtige volkeren zoals de Kymbren, de Teutonen, de Wandal, de Goten van Gotland en de Langobarden uit Scania. Eerst trokken de Wandal naar het zuiden omdat Midgard hen geen ruimte meer bood. In het zuiden werden de Wandal "de Vandalen" genoemd. Dit land was ooit het land van de Vandalen, "Wandaluz" werd het door de Mahur en Arabieren genoemd. Belangrijker is het lot van de Kymbren en Teutonen. Berfelo heeft die namen genoemd en wij kennen de eerste dagen van die volkeren. Ooit woonden ze in het mooiste deel van Midgard. Daar waar de glooiende velden begroeid waren met graan en waar overal rondom de zee was met haar rijkdom. De Kymbren en Teutonen waren sterk en zelfverzekerd. Ze haalden daarmee de woede van de Jötun op hun hals. De Jötun waren reuzen, trollen die angst opwekten bij de kinderen en daarom verdreven werden naar het noorden. Daar baden de Jötun tot de vorstreuzen. Een grote overstroming scheidde het volk van de Kymbren en Teutonen. Waar ooit land, graan en vee was, heerste nu de zee. Een deel van het volk dat ten noorden van de zee leefde trok verder naar het noorden, onze voorouders. Het andere deel, dat zuidelijk van de zee was terechtgekomen, trok naar het zuiden want het land dat hen restte stelde niet veel voor. De meeste zuidelijke Kymbren en Teutonen verenigden zich met de Ambron en Chauken. Zij trokken verder naar het zuiden, naar beter land. Dat land was echter in het bezit van de krijgers met de grote schilden, de Romeinen. Jarenlang vochten ze met de Romeinen, een strijd die ze verloren. Ook zij kwamen in de grotten terecht waar de Boii en de Svartalfen al zaten. Eeuwenlang hebben ze daar geleefd en zijn vermoedelijk met elkaar versmolten. Ze leefden in de grotten maar kenden een vallei met een groot verborgen veld om hun gewassen te telen en hun voedsel te verbouwen. Een vreemd volk dat haar eigen geschiedenis nauwelijks heeft beschreven. De gebruiken spreken voor zich. De Jötun zijn menseneters en

ze drinken uit de schedels van hun overwonnenen. Thor rijdt langs de wolken met zijn onoverwinnelijke hamer en zijn strijd-wagen wordt getrokken door bokken. De speer van Lugh, de hamer van Thor, de reuzen, het lijkt erop dat het verborgen volk dat jullie hebben ontdekt een overblijfsel is van de oude tijden. Het heeft niets met Asgard of Jötunheim te maken. Wel met Svartalfheim. De zwarte elfen vereren de moeder aarde en de Jötun. De zwarte elfen laten de mensen uit Midgard voor zich werken en scheiden de mannelijke en vrouwelijke slaven zodat men geen tederheid en liefde kent. De zwarte elfen nemen de vrouwen van de slaven en verwekken kinderen bij hen. Meteen na de geboorte zoeken ze naar kenmerken bij de zuigelingen. Bepaalde vlekken en afwijkingen duiden op tekens. De zuigelingen die geen kenmerken hebben worden geofferd, gegeten of aan de slaven gegeven zodat ze werkkrachten worden. De zuigelingen die bijzondere kenmerken hebben worden in hun eigen kring opgevoed op geheime plaatsen. Daar wordt hen verteld over hun band met de goden en over hun lotsbestemming. De uitverkorenen bevechten de leider, de rest groeit op als elite.'

Agir onderbrak zijn verhaal een enkele keer zodat Berfelo kon vertalen en Kadar Driss kon schrijven. 'En zo leefde dit volk op een afgelegen plaats, eeuwenlang. Ze boezemden anderen angst in door hun verbond met Fenrir de wolf en Tandgniostr de bok. Hun wereld werd verstoord toen er een gevangene in een grot werd opgesloten, de plaats waar de Boii ooit hun rituelen hadden uitgeoefend. Een opening in de muur bood voldoende ruimte voor voedsel en gesprekken. De gevangene bleek een keizer te zijn, een man van waardigheid en kennis. Voor voedsel en licht gaf hij kennis aan de Svartalfen. Dat lasen we op het oude vel dat jullie ons gisteren lieten lezen.'

'Welke kennis?' vroeg Berfelo.

'Kennis van christenen,' antwoordde Agir. 'Kennis die overeenkomt met onze oude verhalen. Waar de oude sagen melding maken van Odin en zijn elfen, schijnen de christenen, veel later, melding te maken van God en zijn engelen. Odin stuurde de Svartalfen om Fenrir de wolf te ketenen maar de Svartalfen leefden hun eigen leven en keerden zich tegen Odin. De keizer heeft gesproken over de engel genaamd, Satan, een naam uit het oosten. In de taal van de keizer heette Satan, de diabolus. De Arabieren noemen hem Shaytaan. In het oosten wordt de naam

“Beëlzebub” ook gebruikt. Het woord Beël is van Baäl afgeleid. Die naam komt voor in veel afgoden uit het oosten, allemaal goden die offers eisen, net als de god van de christenen en muzelmannen. De keizer schreef een codex, een mengeling van de oude kennis en zijn eigen verdorven gedachten. Hij verbleef bij een wezen dat de naam Beëlzebub kreeg. Satan, maar niet de engel, want hij is sterfelijk en moet vechten in de put om de goddelijke leider te blijven.

Lang geleden werd het volk in de grotten te groot en raakte men verdeeld. Er heeft een vreselijke strijd gewoed die ertoe leidde dat de oorspronkelijke Kymbren slaven werden die in de vallei moesten werken. Vanaf dat moment spreekt men over de Kanogte. De hoogste kaste worden “de Oorspronkelijken” genoemd. Dat zijn de priesters en menseneters, volgens ons zijn het halfzwartalfen. Zij hielden Beëlzebub gevangen. Hij werd echter bevrijd, iemand riep de woorden. De oorspronkelijken werden afgeleid en verrast door een deel van het volk dat zich de elite noemt. Net als de oorspronkelijken, ook halfzwartalfen.

Als Beëlzebub werkelijk rondtrekt door dit land, is er een groot gevaar. Een Svartalf is onbetrouwbaar en beschikt over bijzondere gaven. In de put kon hij daar weinig mee uitrichten, buiten de put zal hij nagenoeg onoverwinnelijk zijn en zijn gaven overbrengen op halfsvartalfen. Het volk in de vallei mocht geen naam hebben, de Kymbren moesten hun geschiedenis vergeten, een slavenvolk kan maar beter geen geschiedenis hebben. Wie geen geschiedenis heeft raakt zijn trots kwijt omdat men niets meer weet. Kort na de strijd en de deling vertrok een deel van het volk om ergens anders een nieuw rijk te stichten. Zo zou men een nieuwe strijd voorkomen. Beëlzebub wordt aanbeden en leefde bij de Kanogte. Het deel van het volk dat is vertrokken heeft contact gehouden met de Kanogte. Hier weten we niets van maar de leiders van dat volk kwamen aanvankelijk om Beëlzebub te eren en te voorzien van offers. Toen de Mahur kwamen werden de contacten sporadisch maar ze zijn nooit verbroken.’

‘Is duidelijk waar dit andere volk woont?’ vroeg Berfelo.

‘Nee, hun rituelen zijn hetzelfde en er staat een woord geschreven, “Goblin”. Het moet iets met aarde te maken hebben maar het staat geduid als een naam.’

‘Wij hebben de Kanogte verslagen,’ zei Berfelo. ‘Beëlzebub en zijn helper zijn gevlucht naar de demonen die op een andere plaats leven. Kan het de naam van een stad zijn?’

‘Dat is mogelijk,’ antwoordde Agir. ‘De oude woorden die we laten zeggen ons nog meer. Wat daar staat geschreven is aanne-melijk, het is ook geschreven in de teksten die jullie vonden bij de halfsvartalf, Liguris. Beëlzebub is bevrijd en met een leger van elite vertrokken. Zo was het ook voorspeld, een cyclus. Jullie hebben slechts een deel van de Kanogte verslagen. Beëlzebub verkeert in gezelschap van elite. We weten niet wat daarmee wordt bedoeld, reken erop dat ze beter toegerust zijn dan de primitieve grotbewoners die jullie hebben verslagen. De Kanogte zijn halfsvartalfen die, net als wij, streven naar een dood tijdens het gevecht. Het zijn krijgers, mannen en vrouwen. Hoed je voor hen, ze omarmen pijn en dood.’

‘Walhalla?’ vroeg Berfelo.

‘Nee, geen Valhöll. De Svartalfen komen op een andere plaats nadat ze strijdend of lijdend zijn gestorven. Een plaats van uit-verkorenen waar ze wachten op Ragnarok.’

‘Ragnarok?’

‘De dag dat, door gekonkel van de Svartalfen, de goeden elkaar zullen bestrijden in een alles verwoestende oorlog. Op die dag zullen alle gedode Svartalfen tevoorschijn komen om de moeder aarde te erven. Ergens in dit land zullen ze zich voorbereiden. Meer kunnen we jullie niet vertellen.’

‘Jullie hebben ons erg geholpen,’ zei Berfelo tegen Agir. ‘Hoe kunnen we jullie bedanken?’

‘We hebben genoten van het verhaal. Met wat we hebben gehoord en gelezen hebben we het verhaal gemaakt dat ik jullie heb verteld. Bereid je voor op een grote strijd. De kwaadaardigheid van dit volk is er niet zomaar, het heeft een doel. Niemand van ons kan met jullie mee, dit is niet het land waar wij strijd zullen leveren met de Svartalfen.’

‘Ik heb je de persoon Liguris beschreven,’ zei Berfelo. ‘Die gaf me doorlopend het gevoel dat er iets vreselijks dreigt te gebeuren.’

‘Hun leven en hun rituelen zijn gebaseerd op het bereiken van Ragnarok. In onze overleveringen is nooit beschreven dat de Svartalfen de aarde zullen erven. Het staat wel in de geschriften die jullie ons hebben laten lezen. Als dit volk ergens in dit land leeft is er een groot gevaar. Vandaag voor jullie, morgen voor

ons. Wij zullen de strijd met hen aanbinden nadat ze zich hebben vertoond, wij maken deel uit van de grote strijd, daaraan zijn we gebonden. Jullie kunnen die grote strijd niet voorkomen, wel uitstellen. Wij mogen echter niet meevechten.'

'Dan zullen we hen beslist moeten vinden,' zei Berfelo.

'Hoed je voor hun wapens,' waarschuwde Agir. 'Jullie hebben de giftige beet al beschreven. Ze zullen beslist meer wapens gebruiken. Svartalfen zijn geen wezens van aksen en zwaarden, ze vechten en sterven voor hun genoeg. Veel pijn geeft hen status, net zoals het doden van veel vijanden. Denk nooit dat je hen hebt verslagen totdat je hun lijken tot as in het vuur hebt zien veranderen.'

'De vrouwen in de grote put,' herinnerde Kadar Driss zich. 'Ze waren kundig in het gevecht en een van hen kon mij met haar blik te betoveren.'

'Dat verwondert me niets, zei Agir. 'Onze bijeenkomst is gesloten. We vragen jullie twee gunsten. Vertel ons over de afloop van jullie strijd, het is belangrijk. Ook willen we de plaats van de vallei weten. Het is van groot belang voor ons om onze broeders uit de oertijd te bezoeken.'

'Hoe kunnen we elkaar bereiken?' vroeg Berfelo.

'Volgend jaar zullen wij hier weer zijn. Ik geef jullie twee amuletten. Op één staat de afbeelding van Sköll, de wolf die de zon wil verslinden. Het kan een herkenningsteken zijn bij hen die Ragnarok nastreven. Op de andere amulet staan Sol en Máni, de zon en de maan. Ook die vormen kun je zoeken. Thorolf zal aan Kadar Driss nog enkele runentekens op het vel aanwijzen. Ook die zullen waarschijnlijk worden gebruikt door het volk dat jullie zoeken. Als hier volgend jaar andere Vikingen zijn moet je de twee amuletten aan hen geven. Ze zullen weten wie jullie zijn, daar zorgen wij voor. Mijn volle naam is Agir Skallardson. Ik woon in een klein dorp, iets ten noorden van Hedeby. In de volksmond heet het dorp, Sliasthorp, maar men noemt het ook, Sleswik. Als je daar ooit in de buurt mocht komen ben je welkom.'

'Ik ken de naam Hedeby, zelf kom ik uit Daventra. Kan er handel in Hedeby worden gedreven?'

Agir grijnsde. 'Hedeby is een stad zoals deze. Kleiner en minder mooi, maar een stad waar iedereen welkom is, je ziet er zelfs handelaren uit Mekka en Damascus.'

Iedereen wil ons bont, ivoor en barnsteen.'

Nadat Thorolf de tekens aan Kadar Driss had aangewezen verliet het drietal de kade en nam afscheid van hun Mahur escorte. 'Wat een geweldige winst,' zei Berfelo toen ze in de gelagkamer van de herberg zaten. 'We weten veel meer en we hebben tekens, aanwijzingen.'

'Berit naar Mekka en Hedeby.'

'Dat is erg ver, Berit.'

Kadar Driss verontschuldigde zich. 'Wacht hier op me. Ik zal een bericht naar Cordoba versturen en iets voor Berit halen.'

Berfelo bestelde wijn voor zichzelf en water voor Kadar Driss en Berit. Ze wilde proeven van zijn wijn en hij liet het toe. Haar zure gezicht na een slok sprak voor zich. Voorlopig zou ze niet meer om wijn vragen.

'Vikkers en Noormansel veel woord, jou nou weet?'

'Al veel meer, Berit. Er is me steeds meer duidelijk. Ik hoop dat de verkenners die de vizier heeft uitgezonden iets hebben gevonden. We hebben jaren nodig als we dit land moeten doorzoeken.'

'Jaren is lang, Berit brood bakte met die kruid, niet alleen maar op paard. Berit kan nu paard.'

'Ja, we zien veel van dit land en we leren de taal.

Maar we moeten een gevaarlijke vijand vinden, Berit. Slechte mensen die jouw volk kwaad hebben gedaan en ons ook kwaad willen doen.'

'Zoeken en vinden. Dan Mekka in Dascus. Niet dan Berfelo? Is boot mooi?'

'Je hebt mijn naam goed uitgesproken, Berfelo.'

'Berit weet Berfelo, Berlo is mooi makkelijker. Kadar Driss ook raar. Bij alleen Driss, hij ook kijkt.'

Berfelo kon zijn lach niet onderdrukken.

'Berlo lacht naar Berit, Berit mooi lief toch?'

'Ja, Berit is mooi en lief maar ook slim. Maar Berit wil toch ook naar Miklagard en Hedeby?'

'En op boot naar Sleswik.'

'Ja, natuurlijk. We hebben nog veel te doen Berit. Ik zou ook graag eens op een schip willen varen dat de zee op gaat.'

'Zee ruiken goed en groot vissen kijken.'

'Je hebt gelijk, de zee is iets bijzonders.'

'Berlo ook bijzonders.'

'Oh ja? Ben ik bijzonder?'

‘Ja, Berlo staat voor veel woest Vikker, hij o zo boos en niks bang.’

‘Ik moet op jou letten, je bent kwetsbaar en een vrouw.’

‘Kletsbaar? Berit toch naam?’

‘Je heet Berit maar je bent een vrouw en je bent kwetsbaar. Kwetsbaar is als iemand je kwaad kan doen zonder dat je je kunt verdedigen.’

Berit keek op de manier die Berfelo herkende. Ze hoorde het en dacht erover na. Kadar Driss kwam terug. ‘Kom mee, ik wil jullie iets laten zien.’

Ze verlieten de herberg en liepen naar het centrum van de stad. Kadar Driss stopte voor een bijzonder gebouw. ‘Ooit was dit een Romeinse tempel, gewijd aan de god Jupiter. Nu is het een gebouw waar het bestuur van de stad bijeenkomt en waar de archieven zijn. Ik wist dat men hier iets heeft waar jullie graag naar zullen kijken.’

Via de trap en het bordes kwamen ze bij de ingang. Ze konden verder lopen en Kadar Driss wist waar ze moesten zijn. Hij ging door een hoge deur die toegang bood tot een grote kamer. Daar was een muur waar het middaglicht op viel. Vreemde lijnen, kleuren en tekens lieten een landschap zien, Berfelo kende dit soort afbeeldingen. Die waren echter altijd veel kleiner en werden in mappen of rollen bewaard. Hier had men een hele wand gebruikt!

Kadar Driss liep naar de wand en zei: ‘Deze kaart is al heel oud. Ooit hebben de Carthagers, Grieken en Romeinen de kaart onderhouden. De Byzantijnen en Visigoten keken er niet naar om. Maar de Mahur hebben de kaart een halve eeuw geleden ontdekt, hij was gedeeltelijk bedekt met pleisterkalk. Die was zo slecht aangebracht dat ze vanzelf van de muur viel en de kaart weer zichtbaar werd. De Mahur hebben de kaart bijgewerkt en in het recente verleden hebben ook Byzantijnen en zelfs Noormannen naar de kaart gekeken en hun kennis erbij getekend.

Op deze wijze is een beeld ontstaan van de wereld die we kennen.’

Kadar Driss wees naar de contouren en lijnen, hij vertelde wat de zee was en wat bergen en rivieren waren. Hij liet zien waar de plaats was waar Berfelo en Berit hadden geleefd. Een smalle verbindingsstrook van land tussen een veel groter stuk land in het noorden en een kleiner stuk in het zuiden. ‘En dat stuk is

Al-Andalus,' zei Kadar Driss. 'Verbonden met slechts een kleine strook van bergen met het land dat nu van de Franken is. Verder volledig omgeven door zeeën.'

Kadar Driss nam een dunne stok en wees naar de bergen die de smalle strook vormden. 'Daar hebben onze avonturen zich afgespeeld,' zei hij. 'We zijn naar Huesca gereisd en daarna verder. Nu zitten we hier.'

Kadar Driss wees op een stip aan de kust waar "Cartagena" bij stond geschreven. 'Zo lang op paard en zo klein op muur,' zei Berit nadat ze lang had gekeken en nagedacht. 'Kijk, daar ligt Cordoba, ons volgende reisdoel,' zei Kadar Driss en wees met zijn stok het traject aan. Berfelo keek nauwkeurig en zag de bergen in het midden en westen.

'Daar zouden we nog weleens terecht kunnen komen,' zuchtte hij en keek verder naar boven. 'Daar, ze geven Dorestad aan en daarboven zelfs Hedeby.'

Kadar Driss glimlachte en liep enkele passen bij hen weg. Hij wees met zijn stok en zei: 'En hier ligt Constantinopel. Deze kaart is in de juiste verhoudingen getekend.'

Berit keek bedenkelijk. 'Constantopel is veel ver. Zee is mooi maar wel o zo veel.'

'Dat klopt, Berit. Heel ver, kijk, dichterbij ons ligt Rome. Nog verder ligt Mekka.'

Berit keek Kadar Driss niet begrijpend aan en herhaalde nog eens dat het ver weg was en veel zee. Alle drie waren op hun eigen manier bezig met het verwerken van wat deze muur toonde.

Berit had geleerd om alleen op een kamer te slapen.

Kadar Driss en Berfelo deelden een andere kamer. Kadar Driss wilde slapen, de volgende dag moesten ze vroeg vertrekken. 'Het wordt een lange reis, ik schat tien dagen,' zei hij toen hij naar boven ging. 'Drink niet te veel, de wijn in deze streek is zwaar en stijgt iemand snel naar het hoofd.'

Berit en Berfelo gingen naar buiten en keken naar de nachtelijke hemel waar de sterren fonkelden. 'Waar je ook maar bent, Berit, de zon, de maan en de sterren kun je altijd herkennen.'

'Overal gelijk?'

'Toen ik nog een kind was en ver in het noorden woonde keek ik ook vaak naar de sterren als er een heldere nacht was. Ik her-

kende er heel veel toen ik in de bergen woonde, in de buurt van de vallei waar we jou hebben gevonden. Nu herken ik er weer een heleboel. Toch lijkt het alsof er steeds meer sterren bijkomen naarmate ik meer naar het zuiden ga. Zou het komen omdat hier nauwelijks wolken en mist zijn?’

‘Misschien dicht bij hem die in den hemels zijt?’ zei Berit.

‘Ik twijfel. De hemel is boven de wolken volgens de oude monniken. Maar ik zie nooit een hemel als de wolken er niet zijn. In de bergen ging ik soms zo hoog dat ik wolken onder me zag. Dan ben ik toch niet opeens in de hemel?’

‘In vallei ook veel vaak wolks. Veel regen en koud uit wolks. Hemel is koude plaats? Is Asgard? Noorman zegt dat Asgard koud is en dat reuzen is ijsman.’

‘Maar ijs en sneeuw smelten als de zon schijnt in het voorjaar.’

‘Klopt, en Noormansels is wel reus maar smelt niet. Hemel is ik weet niet waar.’

‘Ik denk dat God zijn hemel niet aan ons wil laten zien. Het is een paradijs waar alleen de meest vrome christenen na hun dood mogen leven.’

‘Dus als Valhöll bij Asgard?’

Berfelo glimlachte. ‘Anders, maar ik begrijp wat je bedoeld.’

‘Driss musulmani, niks paradijs?’

‘De muzelmannen kennen het paradijs, ik hoorde dat ze zelfs zeven hemels kennen, misschien is het wel hetzelfde paradijs als bij de christenen.’

‘Berit hier paradijs, bij mooi land, toch wel groot ver zee, en vrienden.’

‘Je hebt gelijk, Berit. Daarom kon ik ook geen monnik blijven. Ik verlang niet naar een paradijs. Ik geniet graag van dit aardse leven. Dat wil ik niet volledig wijden aan mijn gang naar het paradijs.’

Berit keek Berfelo aan. ‘Berit graag bij Berlo. Bij sterren in nacht. Geeft goed voelsels, in buik en kop.’

Hij sloeg zijn arm om haar schouders en zei: ‘Ik ben ook graag bij jou. Je maakt me aan het lachen, ik maak me soms zorgen om jou en ik bewonder je.’

Ze sloot haar armen om zijn middel en drukte haar hoofd tegen zijn borst. Ze waren enige tijd stil en dachten over hun eigen dingen. Na de stilte begon Berit vragen te stellen aan Berfelo. Ze wilde alles weten over het land waar Berfelo vandaan kwam. Ze

had zich nooit gerealiseerd dat Berfelo zo dicht bij de Noormannen had gewoond. Hij antwoordde geduldig en legde alles uit wat ze vroeg. Het werd later en later en het leek alsof Berit nooit moe werd. 'Kom, ik zal je naar je kamer brengen,' zei Berfelo. 'Kadar Driss heeft gelijk. Morgen vertrekken we vroeg en het worden zware dagen.'

'Berit zo staan tot licht.'

'Maar Berfelo niet, Berfelo zal morgen de brandende zon weer voelen, net als Berit.'

'Berit breed kopdeksel van stro.'

In de gelagkamer was het rustig geworden. De herbergier was nog op en stond op de veranda die uitkeek over de baai. Hij sprak hen aan. 'Een Noorman kwam dit brengen. Ze varen op dit moment de baai uit.'

'Vreemd, ik dacht dat ze hier langer zouden blijven,' zei Berfelo.

'Bij hen weet je het nooit. Als hun Hird zegt dat het tijd is om te gaan, dan gaan ze.'

De herbergier overhandigde Berit een bundel van zacht bont. Berit had nog nooit iets dergelijks gevoeld. 'Wat is Hird?' vroeg ze terwijl ze met haar hand over het bont wreef.

'Wijze man, raadgever,' antwoordde Berfelo. 'Het woord klinkt bijna hetzelfde als in mijn taal. We kunnen hen niet bedanken voor het geschenk, kijk.'

Berfelo wees en Berit zag hoe de silhouetten van de slanke schepen over het water leken te glijden. Overal schitterde het licht van de maan en de sterren op de golven waardoor ze de schepen lang konden volgen. 'Wat een snelheid,' zei Berfelo vol bewondering.

Berit wilde naar binnen, naar haar kamer. De bundel werd bijeengebonden met een dunne leren riem. Ze wilde weten hoe groot de huid was en ze wilde er deze nacht op liggen.

'Kom mee, Berlo. Samen kijkt.'

Berfelo volgde haar naar haar kamer waar ze als een klein kind aan de riemen om de bundel rukte. Ze rolde het bont uit en daarin zat een bijzondere jurk van fijnge woven stof. De randen waren bewerkt met kleurige draden. Ook bij de diep uitgesneden halsopening waren de randen bijzonder fraai afgewerkt met geborduurde vlechtwerkmotieven en opgenaaide stukjes barnsteen. Haar mond viel open van verbazing toen ze de jurk voor zich hield. Berfelo was niet minder verbaasd. Wie kon vermoeden

den dat deze rabauwen dergelijke stoffen en kledingstukken bij zich hadden? Ze waren op de terugweg maar Berfelo wist zeker dat dit de huisvlijt moest zijn, de vlechtwerkmotieven leken sterk op wat hij op hun schepen en wapens had gezien, dit was niet geroofd. Berit ruilde haar tunica voor de jurk en het leek alsof hij voor haar was gemaakt. Hij keek haar aan en ze zei: 'Berlo naast Berit op mooie bontsel.'

Hij twijfelde. Een jonge vrouw, vermoedelijk niet veel jonger dan hijzelf. Ze had een vreselijk leven gehad maar ze was niet blind of gevoelloos. Ze trok hem bijna letterlijk mee op de grond. Hij ging op zijn zij liggen en voelde het zachte bont. Ze kroop tegen hem aan en kreunde tevreden. 'Zo mooi, goed fijn. Voor fijne slaap, geen schrik in nacht,' fluisterde ze en viel vrijwel direct in slaap. Berfelo lag nog enige tijd te denken. Hij legde zijn arm om haar en hield zijn hand op haar buik. Zo ging het dus tussen mannen en vrouwen. Hij had een essentieel deel gemist. Na de dood van zijn familie was hij meteen in het klooster gaan wonen. Hij had nog heldere beelden van zijn vader en moeder. Zijn vader zorgde voor de middelen, zijn moeder voor het huis en samen zorgden ze voor de kinderen. Ze kropen ook bij elkaar en beminden elkaar. Hij had het 's nachts vaak gehoord en hij wist wat zich dan onder de dekens zijn ouders afspeelde. De monniken met wie hij daarover gesproken had, wilden er niets over zeggen. Het was nodig als men een kind wilde. Aangezien het de plicht van een man en vrouw was om veel kinderen voort te brengen, moest het gebeuren. "Ga heen en vermenigvuldig u," zo had de Heer geboden en zo was het geschreven. De monniken beschouwden het als een zonde als mannen en vrouwen elkaar beminden om de lust of intimiteit. Het was een gave van God om te kunnen scheppen, zoiets mocht niet vervallen tot genotzucht. Berfelo voelde hoe Berit zich tegen hem vleide. Hij dacht niet in termen van lust of het scheppen van zuigelingen. Wel in termen van intimiteit. Hij voelde een sterke behoefte om haar te strelen, haar huid aan te raken. Nee, het was ook lust, hij zou haar ook graag willen kussen en haar borsten en kruis willen betasten. Dit was dus de strijd waar de monniken over spraken. Zat de diabolus dan werkelijk in zijn hoofd? Hij wilde hier binnenkort met Kadar Driss over spreken. Die was ouder en wijzer. Een man van de wereld, van handel en reizen. Ongetwijfeld zou hij

hier iets zinnigs over kunnen zeggen, tenslotte was ook Kadar Driss gewoon een man.

Zo viel hij al peinzend in slaap.

Kadar Driss klopte op de deur. Berfelo en Berit schrokken gelijktijdig wakker en keken elkaar korte tijd verdwaasd aan. Berit schoot overeind en rende naar de deur. 'Kijk Driss, van baardmans uit glijboot. Ook mooi zacht bontsel. Kom toch ook en lig.' Ze trok hem naar binnen en liet vol trots haar jurk en de huid zien waar Berfelo net overeind krabbelde.

'Bijzonder, een geschenk van Vikingen,' bedacht Kadar Driss zich. 'Doorgaans staan ze eerder bekend als handelaren die meer nemen dan geven. Gisteren hebben ze ons veel verteld en later hebben ze jou deze huid en een bijzondere jurk gegeven.'

'Ons avontuur heeft veel betekenis voor hen,' zei Berfelo.

'Het raakt hun verleden, hun oorsprong. We moeten dit beslist tegen de geleerden in Cordoba vertellen.'

Na zich verfrist te hebben aten ze broodkoeken met honing. 'Neem enkele koeken mee voor onderweg,' zei Kadar Driss. 'Het wordt een lange dag. We reizen landinwaarts, de koelte van de zee zal snel afnemen en we zullen dagenlang met grote hitte te maken krijgen.'

Ze verlieten de stad door de westelijke poort waar de stroom van handelaren al op gang was gekomen. Zij gingen tegen de groeiende stroom in, er waren niet veel mensen die de stad op dit tijdstip verlieten. In de verte zagen ze de uitlopers van de eerste bergketen die ze moesten doorkruisen. Eerst door de bergketen van Estancias, meteen daarna de cordilleras van Segura. Kadar Driss vertelde hen veel over de streek waardoor ze reisden. 'Tussen Cartagena en Cordoba liggen geen grote steden. We zullen enkele kleine dorpen passeren waar we kunnen overnachten. In de dorpen moeten we vragen stellen, men heeft me verteld dat er veel grotten zijn in de gebergten die we passeren. Zuidelijk van ons liggen enkele plaatsen waar veel Mahur wonen. Lturir is oud land en Lliberis is de belangrijkste stad. Wij noemen de stad "El-Vira", de witte stad. Iets noordelijker hebben de joden een kleine stad op een berg gebouwd, Gárnata al-yahud. Dat betekent "Granada van de Joden". Het heeft geen zin om een omweg te maken naar deze steden om informatie in te winnen. Het ge-

bied is dichtbevolkt, een volk met verderfelijke tradities zou daar meteen opvallen.

De eerste dagen waren zwaar, de bergpaden waren stoffig en slecht begaanbaar. De hoogte bracht soms wat verkoeling maar de zon scheen altijd. Berit verruilde haar brede strohoed voor een goede hoofd- en gezichtssluier. Kadar Driss en Berfelo hadden zich al eerder uitgerust met deze kledingstukken. Onderweg hoorden ze veel van reizigers en dorpsbewoners over het land waar ze doorheen trokken. Onherbergzaam, ruig en wild, maar nergens hoorden ze iets over geheimzinnige plaatsen of rituelen. Berfelo sprak met Kadar Driss over Berit. Over zijn zorgen maar ook over zijn gevoelens. Kadar Driss glimlachte. 'Het hoort bij jullie leeftijd, het is de natuur.'

'En jij?' vroeg Berfelo. 'Wat voel jij als je Berit ziet?'

'Niet wat jij voelt, vriend Berfelo. Ik ken je bezwaren. Toen ik jouw leeftijd had was ik een krijger. Ik had geen gelofte afgelegd maar mijn leven stond volledig in het teken van strijd en Allah. Mijn toenmalige aanvoerder, Zafar el Quadir, haalde me over om een groep aan te voeren. Later haalde hij me over om bevelhebber over een grotere groep te worden. Hij meende dat Allah een plan had waarbij mensen hun eigen kwaliteiten moesten ontdekken om bij te dragen in zijn plan. Mijn kwaliteiten bestonden uit leiden en anderen iets leren, niet om zelf in de eerste rangen te vechten en het paradijs te zoeken door eervol te sterven. "Allah heeft het leven niet gecreëerd opdat mensen de dood zoeken", zei mijn toenmalige aanvoerder. Het werd hem soms kwalijk genomen door de oelama maar hij trok zich daar weinig van aan. Ook nu nog niet, hij is een goede muslumani maar hij is ook een man van de wereld die moet besturen en onderhandelen. Ik sta nog steeds onder zijn bevel, hij is mijn leider, ook mijn geestelijke leider. Hij herkent mijn kwaliteiten en dankzij zijn status ben ik iemand met invloed. De tijd zal komen dat ik mijn rust zal zoeken en aan vrouwen en kinderen ga denken. Ik zal zeker een handelaar worden, het besturen gaat me goed af maar ik gruwel van de konkelpartijen en complotten waar de bestuurders mee te maken hebben. Daar liggen mijn kwaliteiten niet. Als de tijd rijp is zal ik een bruid zoeken, een vrouw uit een bepaalde familie, ik moet me daarbij richten naar wat in mijn familie gewenst is.'

‘Je kunt je eigen bruid niet kiezen?’ vroeg Berfelo.

‘Het zou misschien wel kunnen maar het zou tot verdriet en conflicten kunnen leiden. Bij mijn geboorte zijn al beloftes gedaan en men verwacht dat ik die beloftes na kom. Heb geen medelijden met me, de Mahur kennen grote families, de keuze van een goede vrouw voor mij zal niet moeilijk zijn. Ik weet zeker dat veel vrouwen mij gelukkig kunnen maken als het moment is gekomen, dus waarom zal ik daar moeilijk over doen?’

‘Een mens zou daarin toch een vrije keuze moeten hebben? Het betekent toch veel om samen verder door het leven te gaan?’ zei Berfelo.

‘Daar heb je gelijk in en dat is ook een verworven vrijheid voor mensen zoals jij. Voor Frankische edelen ligt het al anders. Die worden ook verbonden met andere families om krachten en belangen samen te smeden. Soms delen ze het bed al terwijl ze nog niet eens zindelijk zijn.’

‘Maar hoe moet ik naar Berit kijken?’ vroeg Berfelo. ‘Enerzijds is ze een jonge vrouw en behoort ze te huwen en kinderen te krijgen. Anderzijds heeft ze een bizar leven, ze moet nog veel leren. Meer dan andere vrouwen.’

‘De woorden die je spreekt bewijzen al genoeg. Je maakt je zorgen om haar, je voelt je verantwoordelijk. Dat is al een belangrijk element. Als je hart zegt dat er meer is dan de zorg voor haar, moet je daaraan toegeven. Nu nog niet, eerst moet ze leren wat vrijheid is. Laat haar leren en behoed haar voor ernstig gevaar maar laat haar ook fouten maken. Vertel haar later over jouw gevoelens. Eerst moet ze leren, ze moet geen nieuwe meester krijgen en wegwijnen in onderdanigheid.’

De Amaden waren de laatste bergen die ze moesten overwinnen. Opnieuw een onherbergzaam kaal landschap waar veel grotten en spelonken waren. Er woonden nauwelijks mensen in dit gebied, het was te kaal en onvruchtbaar. Ondanks de vele uithoeken die er waren zochten ze niet al te lang. De enkeling die ze spraken wist niets te vertellen over dorpen of nederzettingen in dit gebied. Er waren meer dan genoeg grotten en stelsels waar men zich kon verschuilen maar nergens zou men aan voedsel kunnen komen. Nergens waren velden waar gewassen konden groeien of vee kon grazen. ‘In het noorden beschikten de Kanogte over twee grote velden waar gewassen groeiden,’ bedacht Ber-

felo zich. 'Voedsel voor een volk opdat de menseneters op hun weldoorvoede prooien kunnen jagen. Waar ze ook maar zitten, alleen mos en zwammen zijn niet genoeg om een sterk volk te vormen.'

Ze daalden af naar een vallei waardoor een rivier stroomde. 'Vanaf nu verloopt onze reis veel comfortabeler,' zei Kadar Driss. 'We volgen het pad naast deze stroom. Dit is "Al-wadi al-kabir, de grote rivier. Het is een echte Mahur naam. Sommigen noemen de rivier ook, Guadalquivir. Een kwestie van de juiste uitspraak. Oudere mensen noemen deze rivier ook de Baetis. Laat je dus niet misleiden, de eerste keer dat ik hier kwam raakte ik soms in de war. Deze rivier ontspringt verderop in de bergen en stroomt door Cordoba.'

Op de elfde dag van hun reis kwam Cordoba in zicht. Het driet al stond op een heuvel en keek neer op de in de zon blakende stad. Berit en Berfelo konden nauwelijks bevatten wat ze zagen. Nog nooit hadden ze een stad gezien die zo groot was. 'Ooit heette de stad, Kart-Juba,' zei Kadar Driss. 'Dat betekende in die dagen "Stad van Juba". Juba was een belangrijke aanvoerder die de dood vond in de strijd tegen de Romeinen. Die noemden de stad "Corduba". Eeuwenlang was het een van de belangrijkste steden in het Romeinse rijk. Bijna een eeuw geleden werd de stad Cordoba genoemd door de Mahur. Hier zetelt de emir. De stad heeft een ideale ligging. Aan een rivier die naar de zee stroomt en genoeg landinwaarts om beschermd te zijn tegen de zee en invasies. Hier komen de grote geleerden samen, hier worden boekwerken en geschriften verzameld en vanuit deze stad bestuurt de emir, Al-Andalus.'

'En hier woont ook de vizier, Zafar el Quadir?' vroeg Berfelo.

Kadar Driss knikte. 'Hij woont buiten de stad. We zullen hem in twee hoedanigheden leren kennen. In de eerste plaats als de vizier van de emir. In de tweede plaats als de amir van de meeste legers. Die taak is voor een deel in mist gehuld, maar juist bij die taak ben ik betrokken.'

Berit verruilde haar sluiers voor de strohoed. Ze daalden de heuvel af en voegden zich bij een grote stroom van mensen die de stad binnentrok. Berfelo keek verbaasd om zich heen. Zoveel grote, statige gebouwen, zoveel verschillende mensen. Het tumult en de bedrijvigheid maakte een verpletterende indruk op hem. Het hoofd van Berit draaide naar alle kanten. Ze wilde